Sollentuna

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
2025-10-13

§141
Dnr KS-2025/00932
Diariekod: 200

Svar på remiss från Region Stockholm gällande granskning av förslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUFS)

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen överlämnar bilaga 1 till § 141 som kommunens yttrande över granskningsförslag till ny utvecklingsplan för Stockholmsregionen.

Sammanfattning

Regionen har översänt ett granskningsförslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUFS) till kommunen för synpunkter senast den 15 oktober 2025.

Ett förslag till ny regional utvecklingsplan var föremål för samråd under 2024. Kommunen lämnade ett samrådssvar den 9 september 2024. Efter samrådet har Regionen utarbetat granskningshandlingen. Syftet med granskningen är att kvalitetssäkra planens innehåll.

Visionen i RUFS är att Stockholmsregionen ska vara Europas mest attraktiva och hållbara storstadsregion – att bo, leva och verka i.

Kommunstyrelsens arbetsutskotts förslag

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta följande:

1. Kommunstyrelsen överlämnar Bilaga 1 till tjänsteutlåtande daterat 2025-09-12 som kommunens yttrande över granskningsförslag till ny utvecklingsplan för Stockholmsregionen.

Proposition

Ordförande Henrik Thunes (M) frågar om kommunstyrelsen bifaller arbetsutskottets förslag och finner att så är fallet.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande
1 Yttrande
2. Missivbrev granskningshandling
3. Granskningshandling ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen
4. Sollentuna kommuns samrådsyttrande 2024

Dokumentet är signerat med elektronisk underskrift

Sollentuna

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum
2025-10-13

Beslutsexpediering:

Akt

Region Stockholm via registrator.rlk@regionstockholm.se med angivande av dnr RS 2025-0095

Dnr KS-2025/00932
Diariekod: 200

Bilaga 1 Synpunkter på granskningsförslag till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen

Sollentuna kommun har följande synpunkter på granskningsförslaget till ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUFS).

Generella synpunkter

Ambitionen att planen ska hjälpa aktörerna i Regionen ”att fatta beslut som bidrar till en långsiktigt hållbar utveckling och att vi når dit vi vill med vår region” är lovvärd och eftersträvansvärd. (Kapitel1.)

Det är också värdefullt att regionens styrkor lyfts fram. Detta är en förutsättning för att planen ska kunna identifiera relevanta mål för att nå visionen om att vara Europas mest attraktiva och hållbara storstadsregion. Det är bra att de stora inomregionala skillnaderna vad gäller livsvillkor tas upp i beskrivningen av utmaningar. (Kapitel 2.)

Visionen att vara ”Europas mest attraktiva och hållbara storstadsregion” utgår från de tre hållbarhetsdimensionerna, vilket är följdriktigt och bra. Men det är viktigt att tydliggöra på vilket sätt regionen kan vara den mest attraktiva storstadsregionen. Med utgångspunkt från regionens styrkor lyfts en ”Globalt ledande tillväxt- och kunskapsregion” fram. Alla storstadsregioner i Europa bör bli långsiktigt hållbara, men alla kan inte vara globalt ledande tillväxt- och kunskapsregioner. Denna dimension är därför värd att ännu tydligare understryka. (Kapitel 3.)

Målen i granskningshandlingen anknyter väl till visionen för regionen. Målen inklusive resultatmål bidrar i regel till att stärka varandra. Det gäller bland annat delmålet om trygghet som stärker förutsättningarna för ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv. Men målkonflikter är ändå svåra att undvika. En potentiell konflikt finns mellan klimatmålet, bostadsbyggandet och ambitionen att öka upptaget av växthusgaser i skog och mark. Av resultatmål ”1.5 Upptag och avskiljning av koldioxid har ökat” framgår att klimatmålen fordrar kompletterande åtgärder så som att skapa negativa utsläpp. Det finns emellertid en tendens till övertro på att utsläpp av växthusgaser kan kompenseras inom grönstrukturen. (Kapitel 4.)

Den rumsliga planeringen behöver i högre grad beakta att marken är en knapp resurs. Det gäller särskilt vid planeringen av trafikinfrastruktur och transmissionsnät, liksom övrig

statlig infrastruktur. En väl fungerande trafikinfrastruktur och en eftersträvansvärd kapacitetsstark elförsörjning behöver förenas med ett effektivt markutnyttjande Ambitionen att utöka kolinlagringen i regionens grönområden för att nå klimatmålen är svårförenligt med den markanvändning som föreslås i granskningshandlingen. (Kapitel 5.)

Det är positivt att de gröna kilarnas värden och funktioner tydligare lyfts fram och att det förväntade förhållningssätten vid utveckling i kilar, värdekärnor och svaga samband har konkretiserats. Grönområdenas stora värden för hälsa, rekreation och välbefinnande skulle dock kunna betonas starkare, speciellt med hänsyn till att åtta av tio av landets mest tättbefolkade kommuner ligger i Stockholmsregionen. Sollentuna är den sjunde mest tättbefolkade i landet. (Kapitel 5.)

Förslaget om en kontinuerlig dialogplattform för politiska samtal i frågor med bäring på regional utveckling är positivt. Forumet kan även ha en aktiv roll vid framtida aktualitetsprövning och eventuell revidering av RUFS. Det finns ett behov av att RUFS tar en större roll i den framtida infrastrukturplaneringen så att helhetsgreppet i RUFS inte går förlorat. Det gäller bland annat hur kopplingarna mellan de regionala stadskärnorna bör utvecklas. För att RUFS inte ska hamna vid sidan av den långsiktiga infrastrukturplaneringen går det inte att förlita sig på bilagor eller framtida handlingsplaner. RUFS skulle genom delregionala revideringar kunna vara ett forum för den sammanhållna planeringen av infrastruktur, byggande och grönstruktur som eftersträvas. Med utgångspunkt i RUFS bör dessutom Regionen tillvarata kommunernas gemensamma behov i relation till staten. (Kapitel 6.)

Bedömningen av det framtida bostadsbyggandet i regionen ligger i linje med Sollentunas kvantitativa mål. (Bilaga 1,)

Svaga och sårbara livsvillkor

Att skapa jämlika och goda livsvillkor för alla är avgörande för regionens framtid. Det fordrar att RUFS bidrar med kunskap och samarbetsformer som gör det möjligt att över tid åtgärda de svaga och sårbara livsvillkoren i socioekonomiskt utsatta områden. (Kapitel 2 och 6.)

Resultatmålen har justerats med mer fokus på jämlik folkhälsa, demokrati och delaktighet. De är dock i regel formulerade som att andelen invånare med goda livsvillkor ska ha ökat, att tryggheten i Stockholmsregionen har ökat osv. Resultatmålen bör i högre grad spegla behovet av att områden med svaga och utsatta livsvillkor förbättras. Det förutsätter att indikatorer sätts på lägre geografisk nivå än kommunnivå, för att de ska kunna ligga till grund för riktade insatser Det framgår inte alltid av granskningshandlingen vilka indikatorer/källor som ska följas. Region Stockholm har emellertid tagit fram kart- och analysmaterial som bör göra det möjligt med en sådan precisering för uppföljningen av de socioekonomiska livsvillkoren. (Kapitel 4.)

Ett vidare resonemang om segregation saknas i RUFS, trots att Region Stockholm har underlagsrapporter som ger underlag för en mer utvecklad text. (Kapitel 4.)

Den regionala stadskärnans roll

Ett av målen i granskningshandlingen är att ”Utvecklingen av den rumsliga strukturen i Stockholmregionen är flerkärnig, hållbar och bidrar till goda livsmiljöer och näringslivsutveckling”. Målet pekar inte lika tydligt som i tidigare RUFS på de regionala stadskärnornas roll. Att regionen ska vara flerkärnig tycks inte endast avse den centrala stadskärnan och de regionala stadskärnorna. (Kapitel 4.)

Det finns en formulering i granskningshandlingen om att regionen är enkärnig, som skapar en viss oklarhet om de regionala stadskärnornas status. Trots denna oklarhet beskrivs förhållandevis fylligt de regionala stadskärnorna och deras funktion för att avlasta den centrala regionkärnan. Flera av förhållningssätten som tas upp för att stärka de regionala stadskärnorna är också bra. Ett förhållningssätt som är otydligt är att besöksintensiv verksamhet ska lokaliseras inom ”kärnans kärna”, dvs. 700 meter från den regionala stadskärnans bytespunkt. Men för den regionala stadskärnan Häggvik-Sollentuna-Kista blir detta otydligt eftersom det finns flera kärnor/bytespunkter inom Sollentunas del av kärnan. (Kapitel 5.)

Vad avser besöksintensiva verksamheter med ett stort omland, vill Sollentuna nämna att inom eller i nära anslutning till kommunens del av den regionala stadskärnan Häggvik-Sollentuna-Kista finns Sollentuna sjukhus, Attunda tingsrätt, Sollentunavallen med nationella och internationella idrottstävlingar och Rudbecks gymnasium, som är en av landets största gymnasieskolor. (Kapitel 5.)

Det är generellt avgörande att den regionala stadskärnan understödjs av infrastrukturplaneringen – utan att skapa barriärer, så som Häggviksleden. Till infrastrukturplaneringen hör även det regionala cykelvägnätet som behöver stärkas och bli genare mellan de regionala stadskärnorna och till den centrala stadskärnan. (Kapitel 5.)

Att RUFS ska vägleda Region Stockholms arbete med länsplan för regional transportinfrastruktur och visa Stockholmsregionens övergripande inriktning kopplat till nationell plan för transportinfrastruktur är bra. Men det är viktigt att RUFS inte enbart vägleder Regionen, Det kräver att RUFS utöver att referera till redan fattade infrastrukturbeslut behandlar konkreta långsiktiga behov. Det räcker inte att framtida behov beskrivs i en bilaga till RUFS. (Kapitel 6.)

Goda kollektivtrafiklägen

Granskningshandlingen understryker att stor vikt och hänsyn ska tas till riksintressen, som kan påverkas vid planering och utveckling. Men det är också viktigt att

tillämpningen av riksintressena tar hänsyn till det allmänna intresset att bland annat bygga bostäder i kollektivtrafiknära lägen. För Sollentuna innebär det i hög grad att bygga invid de fem befintliga pendeltågsstationerna inom kommunen. Det innebär i sin tur att bebyggelsen hamnar nära både statliga ostkustbanan och statliga vägar. RUFS behöver därför framhålla att riksintressena för transportinfrastruktur behöver minimera sin omgivningspåverkan för att inte motverka möjligheten att utnyttja dessa centrala lägen för bostadsbebyggelse. (Kapitel 5.)

Att utnyttja de goda kollektivtrafiklägena vid pendeltågsstationerna i Sollentuna resulterar således ofta i målkonflikter mellan bostadsbyggande å ena sidan och buller, luftkvalitet och risker å andra sidan. Ansvaret för att lösa dessa konflikter kan inte ensidigt läggas på kommunen. (Kapitel 5.)

Infrastrukturplaneringen

”Stärk den regionala och storregionala kollektivtrafiken, i synnerhet i tvärled mellan de regionala stadskärnorna”, som formulerats i granskningshandlingen, är angeläget. Men det borde vara omhändertaget i RUFS hur det ska gå till. Det räcker inte med att i en bilaga tydliggöra behoven. (Kapitel 5.)

Granskningshandlingen framhåller att det regionala transportsystemets nuvarande och framtida funktion behöver säkerställas genom att reservera mark för framtida utveckling. Men det går inte att reservera mark som inte är preciserad till läge och funktion. Dessutom måste markanspråken för transportinfrastruktur beakta vad det finns för konkurrerande markanspråk. (Kapitel 5.)

I granskningshandlingen redovisas en regional cykelförbindelse över Edsviken mellan Tegelhagen/Silverdal och Danderyd. Sollentuna anser att ytterligare studier fordras för att kommunen ska kunna ta ställning till förbindelsen. (Kapitel 5.)

Det är bra att granskningshandlingen framhåller att ”för att snabbt öka kollektivtrafikens andel i trafiken till Arlanda behöver staten inleda förhandlingar om Arlandabanan, i syfte att sänka biljettpriserna genom att ta bort stationsavgiften.” (Kapitel 5.)

Satsningar i form av ny transportinfrastruktur för att förstärka kommunikationerna som stärker Arlandas konkurrenskraft är viktiga för såväl regionen som landet. De behöver hanteras inom ramen för RUFS för att säkerställa en helhetssyn i planeringen. Det lämpar sig därför inte att strukturen slås fast i en eventuell separat förhandling mellan stat, region och kommuner. Inte heller säkerställer metodiken med åtgärdsvalsstudier att helhetsperspektivet beaktas. (Kapitel 6.)

Klimatpåverkan

Det är positivt att målet om att Stockholmsregionen år 2045 inte ska ha några nettoutsläpp följts upp med en koldioxidbudget. Tyvärr hanterar budgeten endast

utsläppen från territoriella utsläpp, vilket innebär att utsläppen från exempelvis byggande inte blir rättvisande. Det är därför bra att konsumtionsutsläpp är tänkta att inarbetas i plan för klimatområdet som omnämns i granskningshandlingen. De bör inkludera den offentlig konsumtionen. (Kapitel 4.)

Det är viktigt att åtgärderna för att nå utsläppsmålen bygger på en realistisk bedömning av möjligheterna att kompensera utsläppen med utökad kolinlagring inom regionens naturområden. För Sollentunas del har det visat sig vara väldigt svårt med hänsyn till att (Kapitel 4.)

För Sollentunas del har det visat sig vara väldigt svårt att hitta kompensationslösningar som på ett trovärdigt sätt leder till en ökad kolinlagring inom kommunens obebyggda mark. Detta särskilt med hänsyn till att det är svårt att undvika att ny mark, i någon omfattning, tas i anspråk för exploatering.